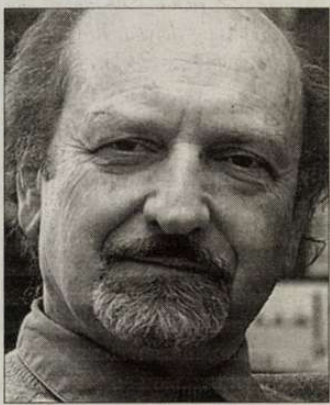

Jirí Menzel zsűrizik Komáromban

TÖLGYESI

I. d.én április 26-tól 30-ig a komáromi monostori erődben rendezik meg a Mediawave fesztivált. Filmprogramja 76 országból érkezett 1068 nevezésből alakult ki, az előzsűri 74 filmet válogatott a verseny szekciójába. *Jirí Menzel* cseh rendező, *Stefan Kitanov*, a Szófia Nemzetközi Filmfesztivál igazgatója és *Durst György* producer a játék- és kislejtékfilmeket, *Ohad Itach* izraeli rendező, *Ladik Katalin* költő, színész, performer és *Radu Igazság* román fényképész, filmes az animációs, kísérleti és dokumentumfilmeket értékeli.

A fesztivál zenei programja a dzsesszre és etnóra fókuszál. Április 27-én a Mediawave Szabados

Szabados György

Györgyre emlékeznek, fellép a Grensó Kollektíva, *Benkő Róbert* és a kor talán legerősebb improvizatív formációja, *Ken Vandermark* és *Paal Nilssen-Love* duója.

A zenei programokon túl képzőművészeti kiállítások, újrahasznosított anyagokból készülő installációk, performanszok, színházi előadások is lesznek a Mediawave-en.

Együtt az anyaországgal

Semjén Zsolt: A nemzethez tartozás gondolatát erősíti a színházi seregszemle

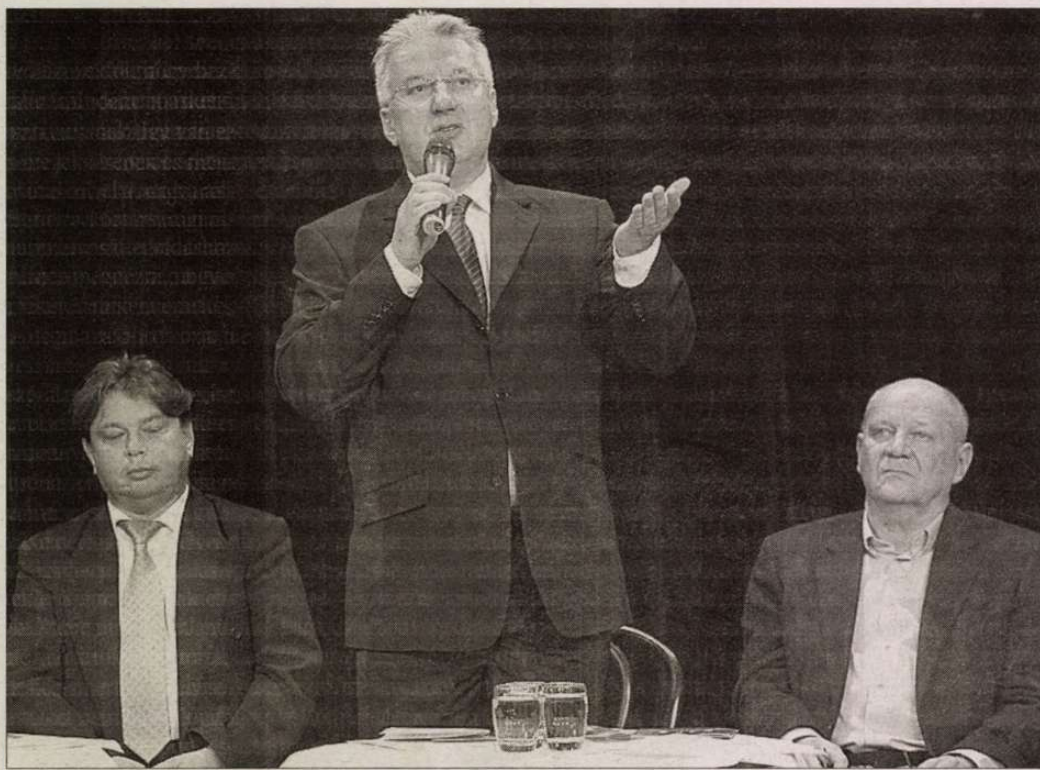
Május elején rendezik meg a Határon túli színházak szemléjét a Thália Színházban. Nyolc teátrum kapott meghívást a fesztiválra: három nagyszínpadi és öt stúdiószínpadi előadás közül válogathatnak majd a nézők.

MAKRAL SONJA

Minden nemzet egyszeri és megismételhetetlen. A magyar kultúrához, a magyar nyelvhez, a magyar nemzethez való tartozás különleges többletet ad nekünk. Minden nemzet sajátos értékgazdagsággal bír: senki nem adhatta a világirodalomnak *Dosztojevszkij*t, csak az oroszok, *Arany János* és *Ady* költészetét, *Bartók Béla* muzsikáját pedig csakis a magyarság. Ha mi eltűnnénk a történelemből, akkor az egyetemes emberiség lenne pótolhatatlanul szegényebb – mondta el *Semjén Zsolt* a szemle tegnapi sajtótájékoztatóján.

A miniszterelnök-helyettes hangsúlyozta: minden nemzet küldetése, hogy saját nyelvét, kultúráját kimunkálja, felmutassa. Az egyetlen nemzethez való tartozás gondolatát erősíti ez a fesztivál, amely a határon túli magyar színházak munkájába enged betekintést. – Az a feladatunk, hogy megerősítsük a nemzeti összetartozásunkat a közös nyelv, kultúra és művészeti örökség tekintetében, hogy felmutassuk azt a sokszínű valóságot, amely a különböző nemzetrészek sajátja – fogalmazott *Semjén Zsolt*.

Csomós Mikós kultúráért felelős főpolgármester-helyettes szerint nemcsak szakmai szempontból lényeges a kezdeményezés, de a földrajzilag eltérő helyszínen al-

A miniszterelnök-helyettes hangsúlyozta: minden nemzet küldetése, hogy saját nyelvét, kultúráját kimunkálja, felmutassa

FOTÓ: NAGY BELA

kotó, mégis közös nyelven játszó színházak budapesti találkozója a nemzeti önkép erősítésében is szerepet játszhat.

– A Thália Színház a legjobb helyszín ennek a szemlének, hiszen a vezetőség küldetése, hogy minél nagyobb teret biztosítson a fővárosban és az anyaországon túl alkotó színházművészeknek. Példamutató az, ami az utóbbi hónapokban történt ebben a teátrumban. A tévé- és rádióközvetítésekre vonatkozó együttműködés, amely a Thália Színház és a Médiaszolgálat-támogató és Vagyongazdálkodási Alap között létrejött, a vidéki és határon túli színházak megbecsülésében is fontos szere-

pet játszhat – mondta a főpolgármester-helyettes.

A május eleji mustra ötnapos programjában a sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház, a Kárpátaljai Megyei Magyar Színház, a Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulata, a Komáromi Jókai Színház, az Aradi Kamaraszínház, a Szabadkai Népszínház, a Gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház, a Székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színház egy-egy előadása kapott helyet. Látható lesz például *Vidnyánszky Attila* kilenc évvel ezelőtti, azóta legendássá lett *Tótek*-rendezése *Trill Zsolttal* a főszerepben. Az egyik legfiatalabb határon túli tár-

sulat, az Aradi Kamaraszínház a költő, *Petri György* nőkhöz való viszonyát boncolgatja, a kortárs művekkel elismerettel kísérletező Szabadkai Népszínház pedig *Bernard Slade* egyik drámájának sajátos átíratát, egy válás fájdalmas-szép történetét mutatja be.

Az előadásokra kedvezményes bérletkonstrukciót és a megszokottnál olcsóbb jegyárakat dolgoztak ki a szervezők, hogy minél szélesebb közönséghez juthassanak el a határon túli produkciók. A fesztivál tervezett összköltségvetése 34 millió forint, amely a fővárosi önkormányzat és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásából áll össze.

A megörökített hagyomány

Magyar fotográfusnők franciaországi, svájci és távol-keleti életképei

Megújult állandó és több időszaki kiállítással nyílt meg a veszprémi vár egyik legszebb késő barokk épületében a Dubniczypalota, amelyben a László Károly Gyűjtemény kapott helyet. Az időszaki tárlatok egyike, a *Fotográfusnők – Párizs* című bemutató *Ergy Landau* (Landau Erzsébet) és *Nora Dumas* (Kelenföldi Telkes Nóra) életművéből válogat.

L Á T - H A T Á S

P. SZABÓ ERNŐ

Ergy Landau (1896–1967) és *Nora Dumas* (1890–1979) művészete külföldön valószínűleg sokkal ismertebb, mint idehaza, ami nagy kár, hiszen egyik-másik alkotásuk akár a Szépművészeti Múzeum legújabb nagy fotókiállításán is helyet kaphatott volna. Mindkettejük művei szerepeltek, szerepelnek a világ jelentős múzeumaiban, galériáiban rendezett kiállításokon, 1931-ben *André Kertész*szel és *Brassaival* együtt állították ki a müncheni Lichtbild című kiállításon.

Landau Erzsébet pályája az 1910-es évek végén indult: 1918-ban kezdett fényképezni, a mesterség alapjait *Máté Olga* műtermében sajátította el. Már fiatalon nevet szerzett Budapesten, több munkája, például a halálos ágyán fekvő *Adyról*, a szemléletének kialakulására jelentős hatást gyakorolt *Moholy-Nagy Lászlóról* vagy a fiatal *Palasovszky Ödönről* készített portréja, *Thomas Mann*t ábrázoló arcképe a magyar fotótörténet fontos fejezetét képezik. Párizs-

ban, ahová a húszas évek elején érkezett, fényképezte a szobrász *Antoine Bourdelle-t* és a költő *Paul Valéryt*, a városkép műfaja éppen úgy foglalkoztatta, mint a női akt, a reklám- és a divatfotó területén éppen olyan sikeres volt, mint a gyermekfotózás témakörében.

Az ötvenes években jutott el Kínába, Mongóliába; az ottani, viszonylag kései felvételeket ugyanaz a tárgyilagos szemlélet, letisztult kompozíciós rend jellemzi, mint a korábbi pályaszakaszok műveit. Rácsodálkozás, az egzotikum hangsúlyozásának a szándéka nélkül fotózta a nomád pásztrok világát éppen úgy, mint az „új társadalmat” ünneplő nagyvárosi felvonulókat, a szent városokat, szentélyeket, a zenélő, olvasni tanuló gyermekeket.

Nora Dumas (Kelenföldi Telkes Nóra) a húszas évek végén lett Landau munkatársa. Férjével, a francia-svájci származású építésszel, *Adrien-Émile Dumas-val*, akivel az Egyesült Államokban ismerkedett meg, 1925-ben visszatért Franciaországba, s egy Ile-de-France-i faluban, a Párizstól jó ötven kilométerre lévő Moissonban vásároltak meg egy paraszt-

Nora Dumas: Igásló, 1928

házat. Hamarosan, 1928-ban megszületett az első nagy sikert meghozó fotó is, amely egy járóromba feszülő igáslóval ábrázol, közvetlen közelről, alulnézetből, mintegy az emberi világot és a természetet összekötő erő, örök törvények jelképeként.

Olyan világot fedezett fel itt, a Szajna kanyarulatai közötti vidéken, amelyet francia kortársai közül alig fotózott valaki. A paraszti társadalom megőrzött hagyományait találta meg az elnéptelenedő falvakban, ahol mindent a megművelt föld, a termés minősége határoz meg (Moisson neve is szó szerint aratást jelent).

Képein a kemény munkával töltött hétköznapok és a ritka ünnepi pillanatok egyaránt megjelennek, az arcon a szegénység és az elhagyatottság éppen úgy tükröződik, mint az a velük született méltóság, amellyel a képek szereplői a sorsukat megélik. Késői felvételeit Svájcban, a Genfi-tó közelében lévő Thonon környékén készítette, majdnem ugyanabban az időben, amikor *Ergy Landau* a Távol-Keleten fényképezte a végtelen tájat és annak embeireit.

(*Ergy Landau és Nora Dumas* kiállítása, Veszprém, Dubniczypalota, Magtár, április 22-ig.)

H Á Z I M O Z I

Áztatóshow Nagy Feróval

VARGA KLÁRA

A dumafrancik a Showder klubból kitaláltak valami mást, mint amit addig láttunk tőlük. Nem is igazán kitaláltak, csak lemásolták az amerikai kollégáikat. Szívatóshow-nak mondható, de Roastnak kell hívni, mert az ünnepeket fölültek egy trónszékre, és utána mindenki, akin legalább szmoking van vagy koktéluhu, kimegy az emelvényhez, és végigvág az egybegyűlteken, de a legtöbbet a szülinapos kapja. Nagy Feró ugyan januárban született, de mégis most savazzák. Ő az első a kilenc celebszívatóból álló sorozatban. A Karinthy-gyűrés Kovács András Péter, továbbá Kiss Ádám és Dombóvári István hazai, Showder Klub-os színekben áll a savazópulthoz, Zalatnay Cini, Nagy Kriszta Tereskova, Magyar Attila, Ganxsta Zolee, Jáksó László a további áztató celebek.

Nem nagyon félték össze egymással az ünnepi beszédekben elhangzó ötleteket, Nagy Feróról mindenkinek a Viagra-reklám, az életkor, a korai női zenekar, az ő-Beatrice meg esetleg még a Nemzet csótánya jut eszébe. Túl sok tartalmi poén, vagy olyat, ami arról árulkodna, hogy az egybegyűlteket behatóan ismerik Nagy Feró zenei életművét, nemigen hallunk. Érdemes megszámolni, hogy hány Nagy Feró szerzte-énekelte zeneszáma történik utalás: a Nyolc óra munka, A pancsoló kislány és a korai Gyere kislány, gyere, ennyit tudnak a mértékadó illetők a nemzetközi mércével mérve is jelentős életműről. Egmás savazása is sok átfezéssel történik, de vannak, akik egészen messzire mennek, és nemi szerveket is emlegetnek, ez végül is a kocsmái stílus sajátossága, de nem igazán lehet rajta nevetni. Olyan kort élünk, amikor az ilyen importöltetle épülő műsorban szinte minden poén olybá tűnik, mintha valahol már elsütötték volna, akkor is, ha nem. Külön zavaró, a jellegzetes angolyszász görcsőség ráragadódik szinte az összes beszédre. Holott a görcsőség, a zavar, a szögletes ünnepléység és annak a paródiája a magyar humornak nem sajátja. Tessék Mikszáthot, Jókait, Krúdyt olvasni.

Mégis van, ami menti ezt a műsort. Az pedig valami gyengéd, szemérmes kedvesség, ami meghúzódik az eldurrogatott, helyenként brutális, olykor valóban szellemes és egyedi poénok mögött. Az őszinte vágy, hogy az atomizálódás, a bizonytalanság, a magányosság évtizedei után olyan közösséggé váljunk, ahol senki nem sértődik meg egy erősebb poénon, hanem együtt tud nevetni a többivel. Ahol van szeretet és odafigyelés és bizalom. A korábbi munkái alapján könnyű szívvel elhiszem, hogy ez Kovács András Péter érdeme, aki rendezőként debütált ezúttal.

Ezen az úton azért el lehet jutni a magyar humorhagyományhoz is. Sőt más úton ez lehetetlen is lenne.